

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 41
van **BART VAN MALDEREN**
datum: 12 oktober 2017

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding - Armoedetoets "Vlaamse Sociale Bescherming"

Ik lees dat er in januari 2017 twee vergaderingen met de betrokken actor (Netwerk tegen armoede) gepland zijn rond de armoedetoets "Vlaamse Sociale Bescherming".

1. Kan de minister aangeven wanneer deze armoedetoets zal worden afgerond en welke gevolgen er eventueel aan verbonden worden?
2. Kan de minister aangeven waarom hij geen gebruikmaakt van betrokken actoren met wetenschappelijke kennis?

ANTWOORD

op vraag nr. 41 van 12 oktober 2017

van **BART VAN MALDEREN**

1. Op 28 november 2016 en op 9 februari 2017 is er over het voorontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming een overleg geweest met het Netwerk tegen Armoede.

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste thema's die besproken werden en van het gevolg dat werd gegeven aan de bezorgdheden van het Netwerk:

Behartigenswaardigheid

Het Netwerk tegen Armoede vreest dat bepaalde kwetsbare groepen uitgesloten worden van zorg, omdat ze de premie niet betaald hebben en ook niet kunnen betalen.

In het voorontwerp van decreet is ingeschreven, dat de verzekeringstoestand kan geregulariseerd worden, als kan aangetoond worden dat betrokkene zich in een behartigenswaardige situatie bevindt en nood heeft aan zorg. In het voorontwerp van de decreet is expliciet opgenomen dat er sprake is van een behartigenswaardige situatie, als de gebruiker in budgetbegeleiding of -beheer is. Daarnaast kan de behartigenswaardigheid ook worden geattesteerd door het OCMW. De procedure en de criteria voor het attesteren worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsbesluit. Hierover vindt binnenkort een overleg plaats met de VVSG en met het Netwerk.

Administratief geschrapt uit bevolkingsregisters

Jaarlijks zijn er mensen die omwille van allerhande redenen tijdelijk niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister. Hierdoor dreigen zij hun recht op een tegemoetkoming voor zorg te verliezen. Het gaat hier om personen die voorheen aangesloten waren bij de Vlaamse sociale bescherming, maar bijvoorbeeld na een echtscheiding van woonplaats zijn veranderd, nog geen nieuwe definitieve woonplaats hebben en al geschrapt zijn in de bevolkingsregisters van hun oude woonplaats.

Het voorontwerp van decreet Vlaamse sociale bescherming bepaalt nu, dat in dergelijke gevallen met een contactadres kan gewerkt worden. Deze werkwijze wordt overigens al toegepast in de ziekteverzekering.

Toeleiding

Het Netwerk signaleert dat personen die niet in orde zijn met hun verzekerbaarheid vaak geen beroep doen op de aangeboden hulp of zorgen omwille van drempelvrees of schroom. Toeleiding is voor kwetsbare groepen zeer belangrijk. En de toeleiding naar de juiste instantie mag zich niet beperken tot het louter administratief verwijzen naar bv. het OCMW om de behartigenswaardigheid te attesteren. Het gevaar bestaat immers dat betrokkene nooit de stap naar het OCMW zet. Opvolging en begeleiding is erg belangrijk bij deze doelgroep.

Daarom is met het Netwerk afgesproken, dat bij de uitwerking van het uitvoeringsbesluit zal nagegaan worden hoe het "uniek loket" van de zorgkassen – in samenwerking met de actoren van het breed geïntegreerd onthaal en andere eerstelijnsorganisaties – op dat vlak een meer proactieve rol kan spelen voor deze kwetsbare doelgroepen.

2. In het huidige decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming¹ werden de pijlers zorgverzekering, tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap samengebracht in één verzekeringsmodel.

In het voorliggende ontwerp van decreet houdende de Vlaamse sociale bescherming - tweede fase - wordt de Vlaamse sociale bescherming aangevuld met nieuwe onderdelen. Het betreft zowel onderdelen waarvoor de bevoegdheid is overgeheveld in het kader van de zesde staatshervorming, als onderdelen waarvoor Vlaanderen reeds bevoegd was en die verwant zijn met de overgehevelde materies, zoals de thuiszorg en de centra geestelijke gezondheid².

Daarnaast zorgt dit voorontwerp van decreet voor een juridische verankering van de basisprincipes en voor het vastleggen van de krijtlijnen van een nieuw financieringsmodel voor alle onderdelen van de Vlaamse sociale bescherming.

De operationalisering van deze basisprincipes zal echter in verschillende fasen gerealiseerd worden. De wetenschappelijke onderbouw daarvoor wordt voorbereid in het wetenschappelijk onderzoek *Persoonsvolgende Financiering VSB* dat het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in opdracht van het agentschap Vlaamse sociale bescherming momenteel uitvoert.

De studieopdracht heeft onder meer volgende doelstellingen:

- de ontwikkeling van een model van persoonsvolgende financiering – luik trekkingsrechten – dat gelijklopend is voor de verschillende deelsectoren van de Vlaamse Sociale Bescherming, met name de residentiële ouderenzorg, thuiszorg, psychiatrische verzorgingsinstellingen, initiatieven beschut wonen, centra geestelijke gezondheid en revalidatie;
- het bepalen van zorgzwaartecategorieën die - waar mogelijk - over sectoren heen herbruikbaar zijn;
- nagaan in welke mate de bestaande cash-tegemoetkomingen volstaan om de betaalbaarheid van de zorg te garanderen. Dit impliceert het berekenen van de niet – medische kosten voor de verschillende zorgzwaartecategorieën, teneinde de vaststelling van het bedrag aan trekkingsrechten/tegemoetkomingen te onderbouwen.

Telkens maakt een armoedetoets deel uit van het onderzoek. In die optiek maakt ook het Netwerk deel uit van de stuurgroep.

Het heeft echter weinig zin om nu al - in de fase van voorontwerp van decreet VSB - door wetenschappers een armoedetoets te laten uitvoeren. Het model voor persoonsvolgende financiering moet immers op basis van de studie van het Steunpunt Welzijn, Volksgezondheid en Gezin eerst nog verder vorm krijgen. Hoogstens kan aan academici gevraagd worden om te reflecteren op grote lijnen, maar dat lijkt niet echt zinvol. De verdere invulling van de Vlaamse sociale bescherming via de uitvoeringsbesluiten zijn zal veel meer bepalend zijn.

Voorts verloopt ook de integratie van de verschillende sectoren in het Vlaams verzekeringsmodel gefaseerd. Zo worden met ingang van 1 januari 2019 enkel de

¹ Decreet d.d. 24 juni 2016 houdende de Vlaamse sociale bescherming

² Het gaat meer bepaald over de thuiszorg (gezinszorg, dagverzorging en kortverblijf), residentiële ouderenzorg, geestelijke gezondheidszorg (centra voor geestelijke gezondheid, psychiatrische verzorgingsinstellingen, initiatieven voor beschut wonen, revalidatie vooral gericht op psychosociale aspecten), revalidatie gericht op het herstel van fysieke functies en de mobiliteitshulpmiddelen.

mobiliteitshulpmiddelen en de ouderenzorg in de Vlaamse sociale bescherming geïntegreerd. Bovendien wordt is voor de ouderenzorg bij de start de AS IS – situatie gewoon verdergezet. Dit met het oog op het verzekeren van de continuïteit in de dienstverlening.

Voor het onderdeel mobiliteitshulpmiddelen gaat Vlaanderen wel verder dan de continuïteit garanderen. In deze sector wordt vanaf 2019 onmiddellijk een aantal hervormingen en kwalitatieve verbeteringen doorgevoerd. De hervormingen hebben betrekking op:

- Het leeftijdsonafhankelijk maken van bepaalde mobiliteitshulpmiddelen;
- Het uitbreiden van het systeem van renting naar de thuiszorg;
- Het invoeren van een versnelde procedure bij snel degeneratieve aandoeningen.

Overleg met het Netwerk hierover resulteerde in volgende aandachtspunten:

Betaalbaarheid mobiliteitshulpmiddelen

Het Netwerk wijst erop dat afwijkingen van hernieuwingstermijnen mogelijk moeten zijn als kan aangetoond worden dat het mobiliteitshulpmiddel voor de opgelegde hernieuwingstermijn aan vervanging toe is. Die mogelijkheid is ingeschreven. Er kan afgeweken worden van de hernieuwingstermijnen als die afwijking afdoende kan gemotiveerd worden.

Renting mobiliteitshulpmiddelen in thuiszorg

Het Netwerk tegen Armoede is voorstander om het hergebruik uit te breiden. Ze vrezen echter een Matteüseffect als naast de renting ook de aanschafformule blijft bestaan, waarbij het aankopen van een mobiliteitshulpmiddel enkel zou weggelegd zijn voor gebruikers die een meerkost kunnen betalen en de renting voor wie dat niet kan.

Het systeem van renting geldt echter voor de volledige doelgroep.

De verdere uitwerking van de pijler mobiliteitshulpmiddelen zal echter pas in het uitvoeringsbesluit geconcretiseerd worden. In deze sector ontbreken overigens academici met voldoende kennis van de sector om een kwaliteitsvolle armoedetoets uit te voeren.